

บทเรียนสำเร็จรูป
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชาสังคมศึกษา ส23103 เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้

เล่มที่ 1

เรื่อง...กลาโกราตาในระบบเศรษฐกิจ

โดย นางสาวปราณปรียา พรหมสิทธิ์
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ:ชำนาญการ

โรงเรียนปรางต์กู่ อำเภอปรางต์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

ก คำนำ

บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ รายละเอียดในบทเรียน สำเร็จรูปประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ คำแนะนำในการใช้บทเรียน สำเร็จรูป เนื้อหา รายละเอียดของเนื้อหา โดยเนื้อหาแต่ละกรอบมีความสัมพันธ์กัน และเรียงเนื้อหาจากง่าย ไปยาก นักเรียนสามารถศึกษาบทเรียน ตอบคำถามประจำกรอบ และสามารถตรวจคำตอบได้ด้วยตนเอง

ในการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปนี้ ได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนำสาระการเรียนรู้ที่กำหนดตามมาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การ เรียนรู้ มาจัดทำเป็นเนื้อหาต่างๆ ในบทเรียนสำเร็จรูป โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 เล่ม แต่ละเล่มใช้เวลา ศึกษา 2 ชั่วโมง ดังนี้

- เล่มที่ 1 กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ
- เล่มที่ 2 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาท้องถิ่น
- เล่มที่ 3 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์
- เล่มที่ 4 รัฐบาลกับระบบเศรษฐกิจ
- เล่มที่ 5 นโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล
- เล่มที่ 6 ปัญหาเศรษฐกิจในระดับประเทศ
- เล่มที่ 7 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทเรียนสำเร็จรูปนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน และนักเรียน ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้บทเรียน สำเร็จรูปนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ปราณปรียา พรหมสิทธิ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
คำแนะนำในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป.....	ค
ขั้นตอนการใช้บทเรียนสำเร็จรูป.....	ค
คำแนะนำสำหรับครู.....	ง
คำแนะนำสำหรับนักเรียน.....	จ
มาตรฐาน/ตัวชี้วัด.....	ฉ
สาระสำคัญ/จุดประสงค์การเรียนรู้.....	ช
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	1
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน.....	4
กรอบที่ 1	5
กรอบที่ 2	6
กรอบที่ 3	7
กรอบที่ 4	8
กรอบที่ 5	9
กรอบที่ 6	10
กรอบที่ 7	11
กรอบที่ 8	12
กรอบที่ 9	13
กรอบสรุป	14
แบบทดสอบหลังเรียน	15
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	17
บรรณานุกรม.....	18
ภาคผนวก	19

ค

คำแนะนำในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ขั้นตอนในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

คำแนะนำสำหรับครู

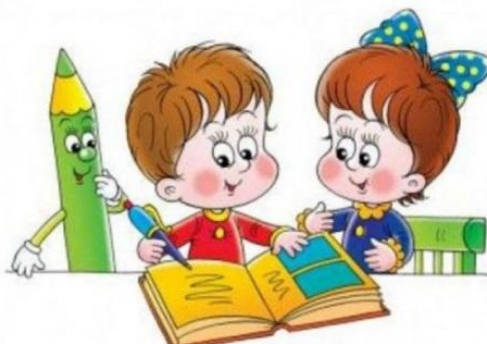
เมื่อครูได้นำบทเรียนสำเร็จรูปนี้ไปใช้ ให้ปฏิบัติตามดังนี้

- ◇ ครูศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปและวิธีการใช้ให้เข้าใจ
- ◇ เตรียมและตรวจสอบบทเรียนสำเร็จรูปให้เพียงพอและพร้อมใช้งานทันที
- ◇ เตรียมกระดาษคำตอบของบทเรียนสำเร็จรูปให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
- ◇ ครูชี้แจงวิธีการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนเข้าใจและพร้อมจะศึกษา
- ◇ ก่อนสอนควรปลูกฝังคุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์และการรักษาบทเรียนสำเร็จรูปให้อยู่ในสภาพเดิม
- ◇ ต้องให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วเก็บผลไว้เพื่อดูการพัฒนาและสำรวจความรู้พื้นฐาน
- ◇ เมื่อแจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนแล้วครูต้องเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนระหว่างการทำกิจกรรมรวมทั้งบันทึกพฤติกรรมการทำงานลงในแบบประเมิน
- ◇ ระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจนถึงการตรวจกระดาษคำตอบครูสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคลและบันทึกลงในแบบประเมิน
- ◇ ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ◇ เมื่อศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว ควรให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากบทเรียนอีกครั้งหนึ่ง
- ◇ ต้องให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เมื่อศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้วและนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียนเพื่อพัฒนาต่อไป

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

- ❑ ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เข้าใจ
- ❑ ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ก่อนที่จะศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป
- ❑ ศึกษาทำความเข้าใจบทเรียนทีละกรอบ ห้ามข้ามกรอบเพราะจะทำให้เนื้อหาไม่ต่อเนื่อง
- ❑ เมื่อพบข้อคำถามนักเรียนไม่ควรดูเฉลยก่อน เพราะเป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง หากนักเรียนตอบคำถามเรียบร้อยแล้วให้ดูเฉลยว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องให้กลับไปศึกษาเนื้อหาในกรอบอีกครั้ง แล้วแก้ไขคำตอบให้ถูกต้อง
- ❑ บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้จะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อนักเรียนมีความซื่อสัตย์ ไม่ดูคำตอบก่อนทำข้อสอบหรือตอบคำถาม
- ❑ เมื่อศึกษาเนื้อหาหรือกิจกรรมครบแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความเข้าใจในบทเรียนทั้งหมด
- ❑ การประเมินผลการเรียนนักเรียนต้องได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป คือต้องได้ 7 คะแนนขึ้นไปจาก 10 คะแนน หากได้คะแนนต่ำกว่านี้ต้องทบทวนบทเรียนใหม่ และทำกิจกรรมตามขั้นตอนทดสอบใหม่ให้ผ่านเกณฑ์ จึงจะผ่านบทเรียนนี้
- ❑ หากนักเรียนเรียนไม่ทันหรือไม่เข้าใจกิจกรรมที่ทำนักเรียนสามารถยืมบทเรียนสำเร็จรูปไปศึกษาเองในเวลาว่าง และสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด ส 3.1 ม.3/1 อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ

สาระการเรียนรู้

1. ตลาดในระบบเศรษฐกิจ
2. การกำหนดราคาระบบเศรษฐกิจ
3. ความหมายและตัวอย่างของอุปสงค์และอุปทาน
4. หลักการปรับและเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและบริการ

สาระสำคัญ

กลไกราคาเป็นกระบวนการปรับตัวของราคาสินค้าและบริการ ซึ่งขึ้นอยู่กับตลาดในระบบเศรษฐกิจ ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมกลไกราคาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับการทำงานของหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ เข้าสู่จุดสมดุลของตลาด กลไกราคาทำให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรี และเป็นธรรมระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของตลาดได้
2. บอกประเภทของตลาดแต่ละประเภทได้
3. อธิบายความหมายของกลไกราคาได้
4. บอกความสำคัญของกลไกราคาได้

แบบทดสอบก่อนเรียน

รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส23103 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ เล่มที่ 1 เรื่อง กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง แบบทดสอบมีจำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน ใช้เวลาทำ 10 นาที ให้นักเรียนเลือกคำตอบ
ที่ถูกต้องที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. “ตลาดที่มีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากและสินค้ามีลักษณะเหมือนกันมาก” ข้อความนี้หมายถึงข้อใด

- ก. ตลาดผูกขาด
- ข. ตลาดผู้ขายน้อยราย
- ค. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์
- ง. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

2. ข้อใดเป็นสินค้าในตลาดแข่งขันสมบูรณ์

- ก. ไฟฟ้า
- ข. ข้าวโพด
- ค. ผงซักฟอก
- ง. เครื่องซักผ้า

3. “ประเทศไทยมีบริษัทผลิตยาสีฟันอยู่หลายยี่ห้อ แต่ละยี่ห้อจะมีราคาแตกต่างกัน และมีการโฆษณาแข่งขันสูง” จากข้อความนี้เกี่ยวข้องกับข้อใด

- ก. ตลาดผูกขาด
- ข. ตลาดผู้ขายน้อยราย
- ค. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์
- ง. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

4. ถ้าหากอุปสงค์ในการซื้อเนื้อไก่มีมากขึ้นจะเกิดผลตามข้อใด

- ก. ราคาเนื้อไก่ลดลง
- ข. ราคาเนื้อไก่เพิ่มขึ้น
- ค. ปริมาณเนื้อไก่จะขายได้น้อยลง
- ง. ปริมาณอาหารไก่จะมีการผลิตลดลง

5. ข้อใดเป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์

- ก. ตลาดนัด
- ข. ตลาดสี่มุมเมือง
- ค. ตลาดนัดจตุจักร
- ง. ตลาดข้าวก้านทอง

6. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่กำหนดความต้องการซื้อของผู้บริโภค

- ก. รายได้ของผู้บริโภค
- ข. รสนิยมของผู้บริโภค
- ค. ราคาของปัจจัยการผลิต
- ง. ราคาของสินค้าและบริการ

7. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดราคาสินค้าในระบบเศรษฐกิจ

- ก. อุปสงค์และอุปทาน
- ข. กรรมวิธีในการผลิต
- ค. ภาษีหรือเงินช่วยเหลือ
- ง. ราคาของปัจจัยการผลิต

8. ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

- ก. การแข่งขันในการผลิตสินค้า
- ข. การเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการ
- ค. การเพิ่มขึ้นของค่าแรงที่เป็นตัวเงิน
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

9. ข้อใดเป็นผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ

- ก. ผู้ผลิตขายสินค้าได้น้อย
- ข. อำนาจซื้อของเงินลดลง
- ค. อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินสูงขึ้น
- ง. ถูกทุกข้อ

10. “เมื่อมีความจำเป็นต้องหาที่อยู่อาศัยในช่วงเวลาที่เกิดภาวะเงินเฟ้อ แต่ยังมีเงินไม่พอที่จะซื้อ”
ข้อใดเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องในสถานการณ์นี้

- ก. เช่าบ้านอยู่อาศัยไปเรื่อย ๆ เพื่อปลดภาระหนี้สิน
- ข. กู้เงินธนาคารซื้อบ้านทันทีโดยยอมชำระหนี้ระยะยาว
- ค. รีบเก็บสะสมเงินให้ครบก่อนแล้วจึงซื้อบ้านด้วยเงินสด
- ง. กู้เงินธนาคารซื้อบ้านทันทีโดยผ่อนชำระหนี้ระยะสั้นที่สุด

ทำไม่ได้ก็อย่าเครียด
นะคะ ลู๊ๆคะ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส23103 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ เล่มที่ 1 เรื่อง กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ค	6	ค
2	ข	7	ก
3	ง	8	ค
4	ข	9	ง
5	ง	10	ข

เป็นอย่างไบบ้างคะ
ทำคะแนนได้เยอะ
หรือเปล่า

ตั้งใจศึกษาบทเรียน
เพิ่มเติมนะคะ

กรอบที่ 1 ความหมายของตลาด

ตลาดในความหมายทั่วไป หมายถึง สถานที่ใด ๆ ที่สามารถซื้อขายสินค้าและบริการ แต่ตลาดในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง กิจกรรมการซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ไม่คำนึงว่าต้องใช้สถานที่ใด ๆ อาจสั่งซื้อทางจดหมาย โทรศัพท์ เว็บไซต์ โดยผู้ซื้อและผู้ขายไม่จำเป็นต้องพบปะกันโดยตรง สำหรับหน้าที่สำคัญของตลาดก็คือซื้อขายสินค้าและบริการ ซื้อหรือจัดหาสินค้า เก็บรักษาสินค้า และขนส่งจากแหล่งผลิตไปสู่ตลาดและแหล่งผู้บริโภค

“การตลาดออนไลน์

โลกใหม่ของธุรกิจ”

ภาพที่ 1 ตลาดรูปแบบต่างๆ

ที่มา : <http://www.rakluke.com/lifestyle/>

คำถามกรอบที่ 1 อยากถามว่า.....

ตลาดในทางเศรษฐศาสตร์ มีความหมายว่าอย่างไร

แนวคำตอบ กรอบที่ 1 ค่ะ

กิจกรรมการซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

กรอบที่ 2 ประเภทของตลาด

ตลาดในทางเศรษฐศาสตร์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ

มีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมาก

สินค้ามีลักษณะเหมือนกันมาก

ผู้ผลิตสามารถเลิกจ้างกิจการได้โดยง่ายและผู้ผลิตรายใหม่เข้าสู่ตลาดได้ง่าย

สินค้าสามารถโยกย้ายไปยังภูมิภาคได้อย่างเต็มที่

ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดเป็นที่เปิดเผยทั่วไป

ประเภทที่ 2 ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

ตลาดผู้ขายน้อยราย

ตลาดผูกขาด

คำถามกรอบที่ 2 อยากถามว่า.....

ตลาดในทางเศรษฐศาสตร์แบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง

แนวคำตอบ กรอบที่ 2 ค่ะ

2 ประเภท ได้แก่ ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ และตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

กรอบที่ 3 ตลาดแข่งขันสมบูรณ์

ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ หมายถึง ตลาดที่มีการแข่งขันกันอย่างเต็มที่ในระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายโดยที่ผู้ขายและผู้ซื้อแต่ละคนหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้มีอิทธิพลในการกำหนดราคา แต่ราคาตลาดจะถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทานของตลาด จึงเป็นรูปแบบของตลาดในทางทฤษฎี ในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าเป็นตลาดในอุดมคติ

ตลาดแข่งขันสมบูรณ์มีลักษณะดังนี้

1. มีจำนวนผู้ซื้อ ผู้ขายในตลาดจำนวนมาก
2. สินค้าที่ขายในตลาดมีลักษณะเหมือนกันทุกประการ จึงทำให้ไม่มีผู้ซื้อ และผู้ขายรายใดสามารถกำหนดราคาของสินค้าในตลาดได้ ดังนั้นผู้ซื้อ ผู้ขายในตลาดแข่งขันสมบูรณ์จึงต้องยอมรับราคาที่ตลาดกำหนดหรือเรียกว่าเป็น price taker
3. ผู้ผลิตหรือผู้ขายสามารถเข้าออกจากตลาดได้อย่างเสรี โดยมีกำไรเป็นแรงจูงใจ
4. มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรการผลิตสินค้าและบริการได้อย่างเสรี สะดวก และรวดเร็ว
5. ผู้ซื้อและผู้ขายมีความรู้ และรับทราบข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องราคาได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่าง ตลาดสินค้าทางการเกษตร ตลาดซื้อขายหลักทรัพย์และเงินตราต่างประเทศ

คำถามกรอบที่ 3 อยากถามว่า.....

ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ในทางทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าเป็นตลาดแบบใด

แนวคำตอบ กรอบที่ 3 ค่ะ
ตลาดในอุดมคติ

กรอบที่ 4 ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ (Imperfectly Competitive Market) หมายถึง ตลาดที่ผู้ซื้อหรือผู้ขาย มีอิทธิพลในการกำหนดราคาหรือปริมาณซื้อขายสินค้ากันบ้างไม่มากก็น้อย ซึ่งขึ้นอยู่กับความไม่สมบูรณ์ของตลาดจะมีมากน้อยเพียงใด ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- ก. ตลาดผูกขาดสมบูรณ์ (Pure Monopoly)
- ข. ตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly)
- ค. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition)

คำถามกรอบที่ 4 อยากถามว่า.....
ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ประกอบไปด้วยตลาดใดบ้าง

แนวคำตอบ กรอบที่ 4 ค่ะ

ตลาดผูกขาดสมบูรณ์ (Pure Monopoly) ตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) และตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition)

กรอบที่ 5 ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

ลักษณะสำคัญของตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

1. มีผู้ขายหรือผู้ผลิตในตลาดเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มากเท่ากับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ผู้ผลิตแต่ละรายได้ส่วนแบ่งตลาดน้อย จึงไม่สามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนดราคา
 2. สินค้ามีลักษณะแตกต่างกัน ความแตกต่างนี้อาจเกิดจากรูปลักษณ์หรือเกิดขึ้นในความรู้สึกของผู้ซื้อ
 3. ผู้ผลิตหรือผู้ขายสามารถเข้าออกจากตลาดได้อย่างเสรี
- ตัวอย่าง สบู่ แชมพู กระดาษทิชชู ชาเขียว ลูกอม แครกเกอร์ น้ำปลา ฯลฯ

ข้อดีของตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

1. เป็นตลาดที่สร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภค ใกล้เคียงกับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ คือ มีสินค้าและบริการที่ทดแทนกันได้ค่อนข้างดีและมีจำนวนมาก นอกจากนี้การแข่งขันทำให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการ
2. การแข่งขันกันโดยใช้สื่อประเภทต่างๆ ทำให้ผู้บริโภคได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งทำให้ผู้บริโภคมีข้อมูลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

ข้อเสียของตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

การที่มีผู้ผลิตจำนวนมาก ทำให้แต่ละราย แข่งขันกันในด้านต่างๆ เพื่อต้องการให้ผู้บริโภคมีความภักดีต่อตราสินค้าของตน และเพิ่มยอดขาย จึงมีค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขายค่อนข้างสูง เช่น การโฆษณา การจัดรายการส่งเสริมการขายรูปแบบต่างๆ แต่ต้นทุนเหล่านี้จะรวมอยู่ในราคาสินค้าและบริการ ทำให้ราคาสินค้าและบริการสูงเกินกว่าต้นทุนการผลิตที่แท้จริงมาก

คำถามกรอบที่ 5 อยากถามว่า.....

ตัวอย่างสินค้าในตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาดมีอะไรบ้างยกตัวอย่าง

แนวคำตอบ กรอบที่ 5 ค่ะ

สบู่ แชมพู กระดาษทิชชู ชาเขียว ลูกอม แครกเกอร์ น้ำปลา ฯลฯ

กรอบที่ 6 ตลาดผู้ขายน้อยราย

ตลาดผู้ขายน้อยราย หมายถึง ตลาดที่มีผู้ขายเพียงไม่กี่ราย แต่ละรายผลิตและจำหน่ายสินค้าเป็นสัดส่วนมากในตลาด ผู้ขายจะไม่ใช้ราคาเป็นเครื่องมือในการแข่งขัน แต่จะใช้วิธีอื่น เช่น สร้างความแตกต่างในการบรรจุภัณฑ์

ลักษณะสำคัญของตลาดผู้ขายน้อยราย ได้แก่

1. ผู้ขายหรือผู้ผลิตมีจำนวนน้อย ผู้ผลิตในตลาดผู้ขายน้อยรายมักไม่ต้องการร่วมมือกับผู้ผลิตรายอื่น และคำนึงถึงผลกำไรที่จะได้รับ จึงต้องสนใจแนวทางการดำเนินงานของคู่แข่งด้วย
2. สินค้าที่นำมาขายในตลาด อาจจะเป็นสินค้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือเป็นสินค้าที่มีความแตกต่างกันก็ได้ แต่สามารถทดแทนกันได้
3. ผู้ผลิตรายใหม่ๆ จะเข้าสู่ตลาดได้ยาก เพราะมีอุปสรรคบางประการ เนื่องจากมีผู้ผลิตจำนวนน้อย และผู้ผลิตแต่ละรายอาจรวมกลุ่มกัน เพื่อกีดกันการเข้ามาของผู้ผลิตรายใหม่
4. การดำเนินกลยุทธ์การแข่งขัน อาจใช้ทั้งด้านราคา และที่ไม่ใช่ราคา แต่ส่วนใหญ่เป็นการแข่งขันที่ไม่ใช่ราคา เช่น การส่งเสริมการขาย การโฆษณา เป็นต้น

ตัวอย่าง น้ำมัน ซีเมนต์ อลูมิเนียม โทรศัพท์มือถือ รถยนต์ เหล็ก เป็นต้น

คำถามกรอบที่ 6 อยากถามว่า.....

ผู้ผลิตในตลาดผู้ขายน้อยรายใช้เครื่องมือใดในการแข่งขัน

11

แนวคำตอบ กรอบที่ 6 ค่ะ

สร้างความแตกต่างในการบรรจุภัณฑ์และการโฆษณา

กรอบที่ 7 ตลาดผูกขาด

ตลาดผูกขาด คือ ตลาดที่มีผู้ผลิตหรือผู้ขายเพียงรายเดียว เป็นผู้ผูกขาดมีอำนาจกำหนดราคาผลผลิตของตนได้อย่างเต็มที่เพราะไม่มีผู้แข่งขันในตลาดเลย

มีลักษณะสำคัญคือ

1. มีผู้ผลิตหรือผู้ขายเพียงรายเดียวผู้ผูกขาดมีอำนาจในการกำหนดราคา หรือเป็นผู้กำหนดราคาสินค้าและบริการเอง
2. สินค้าของผู้ผูกขาดไม่สามารถหาสินค้าอื่นมาทดแทนได้ เช่น กิจการไฟฟ้า โทรศัพท์ ประปา โรงงานยาสูบ รถไฟ การสื่อสาร น้ำมัน เป็นต้น
3. การเข้าออกตลาดเป็นไปได้ยากหรือเป็นไปได้ไม่ได้ เนื่องจากมีผู้ผลิตเพียงรายเดียว มีอำนาจในการผูกขาดสูง ผู้ผลิตรายอื่นไม่สามารถเข้ามาทำการแข่งขันได้

สาเหตุการเกิดการผูกขาด

1. การกีดกันเนื่องมาจากการผลิตต้องการประหยัดต่อขนาด (ยิ่งผลิตมากเสียต้นทุนต่อหน่วยต่ำลง) ดังนั้นผู้ผลิตรายย่อยไม่สามารถเข้ามาแข่งขันทางด้านราคาได้ เรียก “การผูกขาดโดยธรรมชาติ” (natural monopoly)
2. การที่ผู้ผลิตเป็นผู้ผูกขาดทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตเอง จึงมีอำนาจผูกขาดตลาดสินค้าด้วย
3. การกีดกันเนื่องมาจากภาครัฐ เป็นอำนาจผูกขาดอันเนื่องมาจากกฎหมาย ซึ่งเกิดได้จากหลายสาเหตุ การจดสิทธิบัตร การให้ใบอนุญาต การให้สัมปทาน

คำถามกรอบที่ 7 อยากถามว่า.....

ตลาดผูกขาดคือตลาดที่มีผู้ขายเท่าใด

12

แนวคำตอบ กรอบที่ 7 ค่ะ
ผู้ขายรายเดียว

กรอบที่ 8 ความหมายของกลไกราคา

กลไกราคา (Price Mechanism) หมายความว่ากลไกราคาเป็นกระบวนการปรับตัวของราคาสินค้าหรือบริการหรือปัจจัยการผลิตที่เกิดขึ้นตามแรงผลักดันของอุปสงค์และอุปทานในตลาด โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม กลไกราคาเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับการทำงานของหน่วยเศรษฐกิจต่างๆให้เข้าสู่จุดสมดุลของตลาด

ในกรณีที่อุปสงค์มากกว่าอุปทานราคาสินค้าจะสูงขึ้น นำไปสู่การผลิตสินค้านั้นเพิ่มขึ้น หรือมีผู้ขายรายใหม่เข้าสู่ตลาดทำให้ราคาสินค้านั้นลดลงจนเข้าสู่จุดสมดุลในที่สุด

โดยทั่วไปความหมายของกลไกราคา ก็คือการที่ราคาสินค้าในตลาดเปลี่ยนแปลง ซึ่งขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทาน หรือปริมาณเสนอซื้อและปริมาณเสนอขายสินค้าและบริการ

คำถามกรอบที่ 8 อยากถามว่า.....

กลไกราคาของตลาดขึ้นอยู่กับอะไร

แนวคำตอบ กรอบที่ 8 ค่ะ

อุปสงค์กับอุปทานคือความต้องการซื้อกับความต้องการขาย

กรอบที่ 9 ความสำคัญของกลไกราคา

กลไกราคามีความสำคัญสำหรับภาคการผลิตผู้ผลิตสามารถนำความรู้เรื่องกลไกราคาไปวางแผนนโยบายการกำหนดราคา การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและวางแผนการผลิต ส่วนรัฐบาลสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนนโยบายเศรษฐกิจ ในบางเรื่องเช่น การเพิ่มภาษีอากรสินค้าและบริการ นโยบายด้านสินค้าเกษตรกรรม การลดภาษีสินค้าออก การเพิ่มภาษีสินค้าเข้า หรือการลดค่าของเงิน

อย่าลืมอ่านกรอบสรุปนะคะ
จะได้เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น

14

กรอบสรุป

ตลาดในความหมายทั่วไป หมายถึง สถานที่ใด ๆ ที่สามารถซื้อขายสินค้าและบริการ

ตลาดในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง กิจกรรมซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยไม่คำนึงว่าจะต้องใช้สถานที่ใด ๆ ตลาดในทางเศรษฐศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ตลาดแข่งขันสมบูรณ์และตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์

ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ มี 3 ลักษณะ คือ ตลาดผูกขาดสมบูรณ์ ตลาดผู้ขายน้อยราย และ ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

กลไกราคา เป็นเครื่องมือในการกำหนดราคาและปริมาณดุลยภาพให้เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ โดยการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าและบริการจะเป็นไปตามภาวะตลาดซึ่งขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานในขณะนั้น

อุปสงค์ เป็นความต้องการของผู้บริโภคที่จะซื้อสินค้าและบริการในราคาที่กำหนดและสามารถซื้อสินค้าและบริการนั้น ๆ

อุปทาน เป็นความสามารถในการผลิตหรือเสนอขายสินค้าและบริการ อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ณ ระดับราคาต่างๆ กัน ในเวลาใดเวลาหนึ่ง

ไปทำแบบทดสอบหลัง
เรียนกันดีกว่า

แบบทดสอบหลังเรียน

รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส23103 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ เล่มที่ 1 เรื่อง กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง แบบทดสอบมีจำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน ใช้เวลาทำ 10 นาทีให้นักเรียนเลือกคำตอบ
ที่ถูกต้องที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

oooooooooooooooo

1. ข้อใดเป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์

- ก. ตลาดนัด
- ข. ตลาดสี่มุมเมือง
- ค. ตลาดนัดจตุจักร
- ง. ตลาดข้าวก้านทอง

2. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่กำหนดความต้องการซื้อของผู้บริโภค

- ก. รายได้ของผู้บริโภค
- ข. รสนิยมของผู้บริโภค
- ค. ราคาของปัจจัยการผลิต
- ง. ราคาของสินค้าและบริการ

3. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดราคาสินค้าในระบบเศรษฐกิจ

- ก. อุปสงค์และอุปทาน
- ข. กรรมวิธีในการผลิต
- ค. ภาษีหรือเงินช่วยเหลือ
- ง. ราคาของปัจจัยการผลิต

4. ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

- ก. การแข่งขันในการผลิตสินค้า
- ข. การเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการ
- ค. การเพิ่มขึ้นของค่าแรงที่เป็นตัวเงิน
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

5. ข้อใดเป็นผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ

- ก. ผู้ผลิตขายสินค้าได้น้อย
- ข. อำนาจซื้อของเงินลดลง
- ค. อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินสูงขึ้น
- ง. ถูกทุกข้อ

6. “เมื่อมีความจำเป็นต้องหาที่อยู่อาศัยในช่วงเวลาที่เกิดภาวะเงินเฟ้อ แต่ยังมีเงินไม่พอที่จะซื้อ”

ข้อใดเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องในสถานการณ์นี้

- ก. เข้าบ้านอยู่อาศัยไปเรื่อยๆ เพื่อปลดภาระหนี้สิน
- ข. กู้เงินธนาคารซื้อบ้านทันทีโดยยอมชำระหนี้ระยะยาว
- ค. รีบเก็บสะสมเงินให้ครบก่อนแล้วจึงซื้อบ้านด้วยเงินสด
- ง. กู้เงินธนาคารซื้อบ้านทันทีโดยผ่อนชำระหนี้ระยะสั้นที่สุด

7. “ตลาดที่มีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากและสินค้ามีลักษณะเหมือนกันมาก” ข้อความนี้หมายถึงข้อใด

- ก. ตลาดผูกขาด
- ข. ตลาดผู้ขายน้อยราย
- ค. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์
- ง. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

8. ข้อใดเป็นสินค้าในตลาดแข่งขันสมบูรณ์

- ก. ไฟฟ้า
- ข. ข้าวโพด
- ค. ผงซักฟอก
- ง. เครื่องซักผ้า

9. “ประเทศไทยมีบริษัทผลิตยาสี่พันอยู่หลายยี่ห้อ แต่ละยี่ห้อจะมีราคาแตกต่างกัน และมีการโฆษณาแข่งขันสูง” จากข้อความนี้เกี่ยวข้องกับข้อใด

- ก. ตลาดผูกขาด
- ข. ตลาดผู้ขายน้อยราย
- ค. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์
- ง. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

10. ถ้าหากอุปสงค์ในการซื้อเนื้อไก่มีมากขึ้นจะเกิดผลตามข้อใด

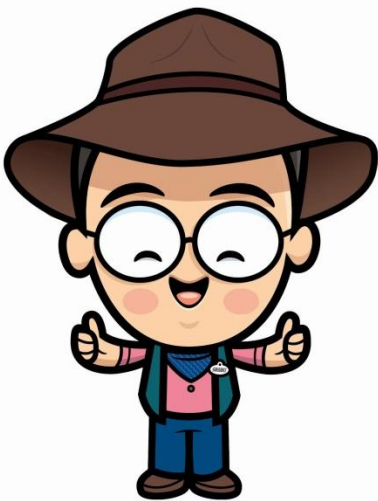
- ก. ราคาเนื้อไก่ลดลง
- ข. ราคาเนื้อไก่เพิ่มขึ้น
- ค. ปริมาณเนื้อไก่จะขายได้น้อยลง
- ง. ปริมาณอาหารไก่จะมีการผลิตลดลง

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส23103 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง เศรษฐศาสตร์น่ารู้ เล่มที่ 1 เรื่อง กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ง	6	ข
2	ค	7	ค
3	ก	8	ข
4	ค	9	ง
5	ง	10	ข

เก่งจังเลยครับ
ทุกคนทำคะแนน
ได้ยอดเยี่ยมมาก

บรรณานุกรม

นวลทิพย์ ควกุล. **หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2546.

----- . **คู่มือครูเศรษฐศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. กรุงเทพฯ : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว)
จำกัด, 2558

ขวัญนภา สุขคร และกุสุมาวดี ชัยชูโชติ. **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ม.3**.

กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2559.

กระดาษคำตอบบันทึกผลการทดสอบก่อนเรียน
 เล่มที่ 1 เรื่อง กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....									
ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1					6				
2					7				
3					8				
4					9				
5					10				
รวมคะแนนที่ได้					คะแนน				

คะแนนที่ได้

คะแนนเต็ม

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

[illegible]

กระดาษคำตอบบันทึกผลการทดสอบหลังเรียน
เล่มที่ 1 เรื่อง กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....									
ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1					6				
2					7				
3					8				
4					9				
5					10				
รวมคะแนนที่ได้					คะแนน				

เพื่อนๆ ใครได้คะแนนเต็ม
ไปรับรางวัลกับครูเลยนะคะ

